

Ο ΚΩΜΙΚΟΣ ΑΓΡΟΙΚΟΣ

1. Αριστοφάνης, *Νεφέλαι* 41–74:

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ φεῦ.
εἴθ' ὄφελ' ἢ προμνήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς,
ἥτις με γῆμ' ἐπῆρε τὴν σὴν μητέρα·
ἐμοὶ γὰρ ἦν ἄγροικος ἥδιστος βίος,
εὐρωτιῶν, ἀκόρητος, εἰκῆ κείμενος, 44
βρύων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις.
ἔπειτ' ἔγνημα Μεγακλέους τοῦ Μεγακλέους
ἀδελφιδῆν ἄγροικος ὦν ἐξ ἄστεως,
σεμνήν, τρυφῶσαν, ἐγκεκοισυρωμένην.
ταύτην ὅτ' ἐγάμουν, συγκατεκλινόμην ἐγὼ
ὄζων τρυγός, τρασιάς, ἐρίων, περιουσίας, 50
ἢ δ' αὖ μύρου, κρόκου, καταγλωττισμάτων,
δαπάνης, λαφυγμοῦ, Κωλιάδος, Γενετυλλίδος.
οὐ μὴν ἐρῶ γ' ὡς ἀργός ἦν, ἀλλ' ἐσπάθα,
ἐγὼ δ' ἂν αὐτῇ θοιμάτιον δεικνὺς τοδὶ
πρόφασιν ἔφασκον «ὦ γυναῖ, λίαν σπαθαῶς». 55
(...)
μετὰ ταῦθ', ὅπως νῶν ἐγένεθ' υἱὸς οὐτοσί, 60
ἐμοὶ τε δὴ καὶ τῇ γυναικὶ τὰγαθῇ,
περὶ τοῦνόματος δὴ ντεῦθεν ἐλοιδορούμεθα·
ἢ μὲν γὰρ ἵππον προσετίθει πρὸς τοῦνομα,
Ξάνθιππον ἢ Χάριππον ἢ Καλλιππίδην,
ἐγὼ δὲ τοῦ πάππου τιθέμην Φειδωνίδην. 65
τέως μὲν οὖν ἐκρινόμεθ'· εἶτα τῷ χρόνῳ
κοινῇ ξυνέβημεν ἀθέμεθα Φειδιππίδην.
τοῦτον τὸν υἱὸν λαμβάνουσ' ἐκορίζετο·
«ὅταν σὺ μέγας ὦν ἄρμ' ἐλαύνης πρὸς πόλιν,
ὡσπερ Μεγακλῆς, ξυστίδ' ἔχων—»· ἐγὼ δ' ἔφην
«ὅταν μὲν οὖν τὰς αἴγας ἐκ τοῦ φελλέως, 71
ὡσπερ ὁ πατήρ σου, διφθέραν ἐνημμένος—».
Ἄλλ' οὐκ ἐπέιθετο τοῖς ἐμοῖς οὐδὲν λόγους,
ἀλλ' ἵπερόν μου κατέχεεν τῶν χρημάτων.

2. Αριστοφάνης, *Νεφέλαι* 181–217:

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ
ἄνοιγ' ἄνοιγ' ἀνύσας τὸ φροντιστήριον
καὶ δεῖξον ὡς τάχιστα μοι τὸν Σωκράτη.

3. Αριστοφάνης, *Νεφέλαι* 368–411:

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ ἀλλὰ τίς ἔχει; τουτὶ γὰρ ἔμοιγ' ἀπόφηναι πρῶτον ἀπάντων.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ αὐτὰι δῆπου· μεγάλοις δέ σ' ἐγὼ σημείους αὐτὸ διδάξω.

μαθητιῶ γάρ. ἀλλ' ἄνοιγε τὴν θύραν.
ὦ Ἡράκλεις, ταυτὶ ποδαπὰ τὰ θηρία ;
ΜΑΘΗΤΗΣ
τί ἐθαύμασας ; τῷ σοι δοκοῦσιν εἰκέναι ; 185
ΣΤ. τοῖς ἐκ Πύλου ληφθεῖσι, τοῖς Λακωνικοῖς.
ἀτὰρ τί ποτ' εἰς τὴν γῆν βλέπουσιν οὗτοι ;
Μ. Ζητοῦσιν οὗτοι τὰ κατὰ γῆς. ΣΤ. βολβοὺς ἄρα
ζητοῦσι. μή νυν τοῦτό γ' ἔτι φροντίζετε·
ἐγὼ γὰρ οἶδ' ἴν' εἰσὶ μεγάλοι καὶ καλοί. 190
τί γὰρ οἶδε δρῶσιν οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες ;
Μ. οὗτοι δ' ἐρεβοδιφῶσιν ὑπὸ τὸν Τάρταρον.
ΣΤ. τί δῆθ' ὁ πρωκτὸς εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπει;
Μ. αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἀστρονομεῖν διδάσκειται.
ἀλλ' εἴσιθ', ἵνα μὴ κείνος ὑμῖν ἐπιτύχη. 195
ΣΤ. μήπω γε μήπω γ', ἀλλ' ἐπιμεινάντων, ἵνα
αὐτοῖσι κοινώσω τι πραγμάτιον ἐμόν.
Μ. ἀλλ' οὐχ οἷόν τ' αὐτοῖσι πρὸς τὸν ἀέρα
ἔξω διατρίβειν πολλὴν ἄγαν ἐστὶν χρόνον.
ΣΤ. πρὸς τῶν θεῶν, τί γὰρ τὰδ' ἐστίν ; εἰπέ μοι. 200
Μ. ἀστρονομία μὲν αὐτηί. ΣΤ. τουτὶ δὲ τί;
Μ. γεωμετρία. ΣΤ. τοῦτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον;
Μ. γῆν ἀναμετρεῖσθαι.
ΣΤ. πότερα τὴν κληρουχικήν;
Μ. οὐκ, ἀλλὰ τὴν σύμπασαν. ΣΤ. ἀστεῖον λέγεις;
τὸ γὰρ σόφισμα δημοτικὸν καὶ χρήσιμον. 205
Μ. αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης. ὀρθῶς ;
αἶδε μὲν Ἀθῆναι. ΣΤ. τί σὺ λέγεις ; οὐ πείθομαι,
ἐπεὶ δικαστὰς οὐχ ὀρῶ καθημένους.
Μ. ὡς τοῦτ' ἀληθῶς Ἀττικὴ τὸ χωρίον.
ΣΤ. καὶ ποῦ Κικυννῆς εἰσίν, οὐμοὶ δημόται; 210
Μ. ἐνταῦθ' ἔνεισιν. ἢ δέ γ' Εὐβοί', ὡς ὀρθῶς,
ἠδὲ παρατέταται μακρὰ πόρρω πάνυ.
ΣΤ. οἶδ' ὑπὸ γὰρ ἡμῶν παρετάθη καὶ Περικλέους.
ἀλλ' ἢ Λακεδαίμων ποῦ ἔστιν ; Μ. ὅπου ἔστιν; αὐτηί.
ΣΤ. ὡς ἐγγὺς ἡμῶν. τοῦτο μεταφροντίζετε, 215
ταύτην ἀφ' ἡμῶν ἀπαγαγεῖν πόρρω πάνυ.
Μ. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε. ΣΤ. νῆ Δί', οἰμώξεσθ' ἄρα.

φέρε, ποῦ γὰρ πώποτ' ἄνευ νεφελῶν ὕοντ' ἤδη τεθέασαι ; 370
 καίτοι χρῆν αἰθρίας ὕειν αὐτόν, ταύτας δ' ἀποδημεῖν.
 ΣΤ. νῆ τὸν Ἀπόλλω, τοῦτό γε τοι τῷ νυνὶ λόγῳ εὖ προσέφυσας.
 καίτοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ὄμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν.
 ἀλλ' ὅστις ὁ βροντῶν ἐστὶ φράσον, τοῦθ' ὅ με ποιεῖ τετρεμαίνειν.
 ΣΩ. αὗται βροντῶσι κυλινδόμεναι. ΣΤ. τῷ τρόπῳ, ὃ πάντα σὺ τολμῶν ; 375
 ΣΩ. ὅταν ἐμπλησθῶσ' ὕδατος πολλοῦ κἀναγκασθῶσι φέρεσθαι
 κατακρμινάμεναι πλήρεις ὄμβρου δι' ἀνάγκην, εἶτα βαρεῖαι
 εἰς ἀλλήλας ἐπιπίπτουσαι ῥήγνυνται καὶ παταγοῦσιν.
 ΣΤ. ὁ δ' ἀναγκάζων ἐστὶ τίς αὐτάς —οὐχ ὁ Ζεὺς;— ὥστε φέρεσθαι;
 ΣΩ. ἦκιστ', ἀλλ' αἰθέριος Δῖνος. ΣΤ. Δῖνος ; τουτί μ' ἐλελήθει, 380
 ὁ Ζεὺς οὐκ ὦν, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ Δῖνος νυνὶ βασιλεύων.
 ἀτὰρ οὐδέν πω περὶ τοῦ πατάγου καὶ τῆς βροντῆς μ' ἐδίδαξας.
 ΣΩ. οὐκ ἤκουσάς μου τὰς νεφέλας ὕδατος μεστὰς ὅτι φημὶ
 ἐπιπιπτούσας εἰς ἀλλήλας παταγεῖν διὰ τὴν πυκνότητα ;
 ΣΤ. φέρε, τουτί τῷ χρῆν πιστεῦειν ; ΣΩ. ἀπὸ σαυτοῦ ἴγῳ σε διδάξω. 385
 ἤδη ζωμοῦ Παναθηναίοις ἐμπλησθεὶς εἶτ' ἑταράχθης
 τὴν γαστέρα καὶ κλόνος ἐξαίφνης αὐτὴν διεκορκορύγησεν;
 ΣΤ. νῆ τὸν Ἀπόλλω, καὶ δεινὰ ποιεῖ γ' εὐθύς μοι καὶ τετάρακται,
 χῶσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ καὶ δεινὰ κέκραγεν'
 ἀτρέμας πρῶτον «παππάξ παππάξ», κἄπειτ' ἐπάγει «παπαπαππάξ», 390
 χῶταν χέζω, κομιδῆ βροντᾶ «παπαπαππάξ, ὥσπερ ἐκεῖναι.
 ΣΩ. σκέψαι τοίνυν ἀπὸ γαστριδίου τυννουτοῦ οἷα πέπορδας
 τὸν δ' ἄερα τόνδ' ὄντ' ἀπέραντον πῶς οὐκ εἰκὸς μέγα βροντᾶν ;
 ΣΤ. ταῦτ' ἄρα καὶ τῶνόματ' ἀλλήλοιν, βροντὴ καὶ πορδῆ, ὁμοίω.
 ἀλλ' ὁ κεραυνὸς πόθεν αὖ φέρεται λάμπων πυρί, τοῦτο δίδαξον, 395
 καὶ καταφρύγει βάλλων ἡμᾶς, τοὺς δὲ ζῶντας περιφλεῦει;
 τοῦτον γὰρ δὴ φανερώς ὁ Ζεὺς ἴησ' ἐπὶ τοὺς ἐπιόρκους.
 ΣΩ. καὶ πῶς, ὃ μῶρε σὺ καὶ Κρονίων ὄζων καὶ βεκκεσέληνε,
 εἶπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους, δῆτ' οὐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν
 οὐδὲ Κλεώνυμον οὐδὲ Θέωρον ; καίτοι σφόδρα γ' εἶσ' ἐπιόρκοι. 400
 ἀλλὰ τὸν αὐτοῦ γε νεῶν βάλλει καὶ Σούνιον, ἄκρον Ἀθηνέων,
 καὶ τὰς δρυὺς τὰς μεγάλας τί μαθῶν; οὐ γὰρ δὴ δρυὺς γ' ἐπιόρκεῖ.
 ΣΤ. οὐκ οἶδ' ἀτὰρ εὖ σὺ λέγειν φαίνει. τί γὰρ ἐστὶν δῆθ' ὁ κεραυνός ;
 ΣΩ. ὅταν εἰς ταύτας ἄνεμος ξηρὸς μετεωρισθεὶς κατακλησθῆ,
 ἔνδοθεν αὐτάς ὥσπερ κύστιν φυσᾶ, κἄπειθ' ὑπ' ἀνάγκης 405
 ῥήξας αὐτάς ἔξω φέρεται σοβαρὸς διὰ τὴν πυκνότητα,
 ὑπὸ τοῦ ῥοίβδου καὶ τῆς ῥύμης αὐτὸς ἑαυτὸν κατακάων.
 ΣΤ. νῆ Δί' ἐγὼ γοῦν ἀτεχνῶς ἔπαθον τουτί ποτε Διασίοισιν.
 ὀπτῶν γαστέρα τοῖς συγγένεσιν, κἄτ' οὐκ ἔσχων ἀμελήσας
 ἢ δ' ἄρ' ἐφυσᾶτ', εἶτ' ἐξαίφνης διαλακήσασα πρὸς αὐτὸ 410
 τῷφθαλμῷ μου προσετίλησεν καὶ κατέκαυσεν τὸ πρόσωπον.

4. Αριστοφάνης, Νεφέλαι 636–656:

ΣΩ. ἄγε δὴ, τί βούλει πρῶτα νυνὶ μανθάνειν
ῶν οὐκ ἐδιδάχθης πώποτ' οὐδέν; εἰπέ μοι.
πότ' ἐρα περὶ μέτρων ἢ περὶ ἐπῶν ἢ ῥυθμῶν;
ΣΤ. περὶ τῶν μέτρων ἔγωγ' ἔναγχος γάρ ποτε
ὑπ' ἀλφίταμοιοῦ παρεκόπην διχοινίῳ. 640
ΣΩ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ σ', ἀλλ' ὅτι κάλλιστον μέτρον
ἡγεῖ πότ' ἐρα τὸ τρίμετρον ἢ τὸ τετράμετρον;
ΣΤ. ἐγὼ μὲν οὐδὲν πρότερον ἡμιέκτεω.
ΣΩ. οὐδὲν λέγεις, ὄνθρωπε. ΣΤ. περιίδου νυν ἐμοὶ
εἰ μὴ τετράμετρον ἐστὶν ἡμιέκτεων. 645
ΣΩ. εἰς κόρακας ὡς ἄγροικος εἶ καὶ δυσμαθής.
ταχύ γ' ἂν δύναιο μανθάνειν περὶ ῥυθμῶν.
ΣΤ. τί δέ μ' ὠφελήσους' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τάλφιτα;
ΣΩ. πρῶτον μὲν εἶναι κομψὸν ἐν ξυνουσίᾳ,
ἐπαίειν θ' ὁποῖός ἐστι τῶν ῥυθμῶν 650
κατ' ἐνόπλιον, χῶποῖος αὖ κατὰ δάκτυλον.
ΣΤ. κατὰ δάκτυλον; νῆ τὸν Δί', ἀλλ' οἶδ'. ΣΩ. εἰπέ δὴ.
ΣΤ. {τίς ἄλλος ἀντὶ τουτουὶ τοῦ δακτύλου;}
πρὸ τοῦ μὲν, ἔτ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος, οὐτοσί.
ΣΩ. ἀγρεῖος εἶ καὶ σκαιός. ΣΤ. οὐ γάρ, ὦζυρέ, 655
τούτων ἐπιθυμῶ μανθάνειν οὐδέν.

5. Αναξανδρίδης, Ἄγροικοι:

απ. 1

(A.) τίνα δὴ παρεσκευασμένοι
πίνουν τρόπον νῦν ἔστε; λέγετε. (B.) τίνα τρόπον
ἡμεῖς; τοιοῦτον οἶον ἂν καὶ σοὶ δοκῆι.
(A.) βούλεσθε δήπου τὸν ἐπιδέξι', ὦ πάτερ,
λέγειν ἐπὶ τῷ πίνοντι; (B.) τὸν ἐπιδέξια
λέγειν; Ἄπολλον, ὥσπερ ἐπὶ τεθνηκότι; (like a eulogy)

Athen. XI p. 463 F τοῦ δ' ἐπιδέξια πίνουσι μνημονεύει καὶ Ἀναξανδρίδης ἐν Ἄγροίκοις οὕτως: τίνα ---- τεθνηκότι

απ. 2

ὡς δ' ἔστεφανώθη, ἢ τράπεζ' εἰσήμετο
τοσαῦτ' ἔχουσα βρώμαθ' ὅσα μὰ τοὺς θεοὺς
καὶ τὰς θεὰς οὐδ' ἔνδον ὄντ' ἡιδεῖν ἐγώ·
οὕτως παρέζων † χρηστῶς οὐκ ἔζων τότε

Athen. XIV p. 642 B (de mensa secunda) Ἀναξανδρίδης Ἄγροίκοις: ὡς — τότε

6. Αντιφάνης, Ἄγροικος ἢ Βουταλίων:

απ. 69

(Α.) καὶ μὴν ἐστιάσω τήμερον
ὕμᾱς ἐγώ· σὺ δ' ἀγοράσεις ἡμῖν λαβών,
Πίστ', ἀργύριον. (Πι.) ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι
χρηστῶς ἀγοράζειν. (Α.) φράζε δή, φιλούμενε,
ὄσῳ τίνι χαίρεις; (Β.) πᾶσι. (Α.) καθ' ἕκαστον λέγε· 5
ἰχθὺν τίν' ἠδέως φάγοις ἄν; (Β.) εἰς ἀγρὸν
ἦλθεν φέρων ποτ' ἰχθυοπώλης μαινίδας
καὶ τριγλίδας, καὶ νῆ Δί' ἤρεσεν σφόδρα
ἡμῖν ἄπασιν. (Α.) εἶτα καὶ νῦν, εἶπέ μοι,
τούτων φάγοις ἄν; (Β.) κἄν τις ἄλλος μικρὸς ἦ· 10
τοὺς γὰρ μεγάλους τούτους ἅπαντας νενόμικα

ἀνθρωποφάγους ἰχθῦς. (Α.) τί φῆς, ὦ φίλτατε;
ἀνθρωποφάγους, πῶς; (Πι.) οὐς <ἄν> ἀνθρωπος φάγοι,
δῆλον ὅτι· ταῦτα δ' ἐστὶν Ἐκάτης βρώματα,
ἅ φησιν οὗτος, μαινίδας καὶ τριγλίδας 15

4. φιλούμενε Konstantakos : Φιλούμενον cod. : Φιλούμενε
Meineke 12. φίλτατε cod. : φιλτάτη Porson, Kassel-Austin

[1—15] Athen.¹ VIII p. 358 D (post fr. 182) ἀλλὰ μὴν οὐδὲ οὕτως εἰμι φίλιχθου ὡς ὁ παρὰ
τῷ αὐτῷ ποιητῇ ἐν Βουταλίῳ, ὅπερ δράμα τῶν Ἀγροίκων ἐστὶν † ἐνός (del. Casaub.,
'fuitne A. i. e. τοῦ προτέρου?' Peppink Obs. p. 54, ὁμολογουμένως Kock) διασκευή. φησὶ
γάρ· καὶ — τριγλίδας. ἐν δὲ τῷ Ἀγροίκῳ Ἐκάτης βρώματα ἔφη τὰς μαινίδας εἶναι καὶ
τὰς τριγλίδας. [11—15] Athen.² VII p. 313 B (μαινίδες) Ἀντιφάνης δ' ἐν Ἀγροίκῳ ἢ
Βουταλίῳ (ἢ Βουτ. ut glossema del. Breitenbach p. 76¹⁹⁸) Ἐκάτης βρώματα καλεῖ τὰς
μαινίδας διὰ τὴν βραχύτητα, λέγων οὕτως· τοὺς — τριγλίδας. [11—12] Eust. in Od.
(.....)

Kann De iteratis p. 53 de piscibus ἀνθρωποφάγοις vid. Arcestr. SH 154,13 sqq. 14 sq.
Eust. in Il. p. 87,31 Ἀρτέμιδι, ταῦτόν δ' εἰπεῖν Ἐκάτη, καὶ μαινίδα θύεσθαι φασι. vid. ad

Ἑλένης Athen.¹: ἐστὶν Ἐκάτης Athen.²: ἐστὶν Ἐλένης Crusius Phil. 46 (1888) 607 et GGA
1889 p. 183. οὐ Ἐλε- (interrogative) Herw. Coll. p. 78 15 ἅς φησιν οὗτος Cobet p. 16

απ. 2

ἔστιν δ' ἑταῖρα τῷ τρέφοντι συμφορά·
εὐφραίνεται γὰρ κακὸν ἔχων οἶκοι μέγα

Athen. XIII p. 567 D ἔστιν δ' ἑταῖρα, ὡς Ἀντιφάνης φησὶ ἐν Ἀγροίκῳ, τῷ — μέγα

απ. 3

Ἄρμόδιος ἐπεκαλεῖτο, παιὰν ἤιδετο,
μεγάλην Διὸς σωτῆρος ἄκατον ἤρέ τις

Athen. XV p. 692 F (proculum Διὸς σωτῆρος) Ἄντιφάνης μὲν γὰρ ἐν Ἀγροϊκίῳ ἐφη·
Ἄρμ. — — τις

απ. 4

(A.) ὄλην μύσας ἔκπινε. (B.) μέγα τὸ φορτίον.
(A.) οὐχ ὅστις αὐτῆς ἐστιν ἐμπείρως ἔχων

Athen. X p. 445 F προπιὼν τινι τῶν ἐταίρων ἐφη· ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἄντιφάνην ... ὅς ἐν
Ἀγροϊκοῖς φησὶν ὄλην — — ἔχων, πῖθι οὖν, ὦ ἐταῖρε

απ. 5

ὡς δὴ κύ τι
ποιεῖν δυνάμενος ὀρτυγίου ψυχὴν ἔχων

Athen. IX p. 392 E (ὀρτυγες) ὑποκοριστικῶς δὲ Εὐπολις ἐν Πόλεσιν αὐτοὺς κέκληκεν
ὀρτύγια λέγων οὕτως· (fr. 226, ubi vid.) ... Ἄντιφάνης δ' ἐν Ἀγροϊκῳ (fab. nom. om. CE)
ὀρτύγιον εἶρηκεν οὕτως· ὡς — — ἔχων. hinc Eust. in Od. p. 1702,54

απ. 6

κραμβίδιον ἐφθὸν χαρίεν, ἄστεϊον πάνυ

Poll. VI 54 ῥάφανος ἢ κράμβη. τὸ δ' ὄνομα τῆς κράμβης ἐστὶ μὲν καὶ παρ' Ἀριστοτέλει
ἐν τοῖς περὶ ζώων (hist. an. V 19 p. 551^a 15) ῥάφανος, ἣν καλοῦσιν τινες κράμβην', ἄντικρυς
δ' αὐτῷ κέχρηται Ἄντιφάνης ἐν Ἀγροϊκῳ· κραμβ. — — πάνυ

απ. 7

ῥαγδαῖος, ἄμαχος, πρᾶγμα μεῖζον ἢ δοκεῖς

Phot. p. 480,20 = Sud. p 8 ῥαγδαίου· κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ὄμβρων, τοὺς κεκινη-
μένους καὶ σφοδρούς καὶ βιαίους. Ἄντιφάνης Ἀγροϊκοῖς· ῥαγδ. — — δοκεῖς

7. Αριστοφάνης, Σφήκες 1174–1248:

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ

ἄγε νυν, ἐπιστήσει λόγους σεμνοὺς λέγειν
ἀνδρῶν παρόντων πολυμαθῶν καὶ δεξιῶν; 1175
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ

ἔγωγε. ΒΔ. τίνα δὴτ' ἂν λέγοις; Φ. πολλοὺς πάνυ.
πρῶτον μὲν ὡς ἡ Λάμι' ἀλοῦσ' ἐπέρδετο,
ἔπειτα δ' ὡς ὁ Καρδοπίων τὴν μητέρα—
ΒΔ. μή μοί γε μύθους, ἀλλὰ τῶν ἀνθρωπίνων,
οἴους λέγομεν μάλιστα, τοὺς κατ' οἰκίαν. 1180
Φ. ἐγῶδα τοίνυν τῶν γε πάνυ κατ' οἰκίαν
ἐκεῖνον ὡς «οὔτω ποτ' ἦν μῦς καὶ γαλῆ—»
ΒΔ. ὦ σκαιὲ ἀπαίδευτε — Θεογένης ἐφη

τῷ κοπρολόγῳ καὶ ταῦτα λοιδορούμενος—
μῦς καὶ γαλᾶς μέλλεις λέγειν ἐν ἀνδράσιν; 1185
Φ. ποίους τινὰς δὲ χρῆ λέγειν;

ΒΔ. μεγαλοπρεπεῖς,
ὡς ξυνεθεώρεις Ἀνδροκλεῖ καὶ Κλεισθένει.
Φ. ἐγὼ δὲ τεθεώρηκα ποῶποτ' οὐδαμοῖ
πλὴν εἰς Πάρον, καὶ ταῦτα δὴ ὀβολῶ φέρων.
ΒΔ. ἀλλ' οὖν λέγειν χρῆ σ' ὡς ἐμάχετό γ' αὐτίκα
Ἐφουδίων παγκράτιον Ἀσκώνδα καλῶς, 1191
ἤδη γέροντων καὶ πολιῶν, ἔχων δὲ τοὶ
πλευρὰν βαθυτάτην χηράκλειαν λαγόνα καὶ
θώρακ' ἄριστον. Φ. παῦε παῦ', οὐδὲν λέγεις.

πῶς ἂν μαχέσαιτο παγκράτιον θώρακ' ἔχων;
 ΒΔ. οὕτω διηγεῖσθαι νομίζουσ' οἱ σοφοί. 1196
 ἀλλ' ἕτερον εἰπέ μοι· παρ' ἀνδράσι ξένοις
 πίνων σεαυτοῦ ποῖον ἂν λέξαι δοκεῖς
 ἐπὶ νεότητος ἔργον ἀνδρικότατον;
 Φ. ἐκεῖν' ἐκεῖν' ἀνδρειότατόν γε τῶν ἐμῶν, 1200
 ὄτ' Ἐργασίωνος τὰς χάρακας ὑφειλόμην.
 ΒΔ. ἀπολεῖς με. ποίας χάρακας; ἀλλ' ὡς ἦ κάπρον
 ἐδιώκαθές ποτ' ἦ λαγών, ἦ λαμπάδα
 ἔδραμες, ἀνευρῶν ὃ τι νεανικότατον.
 Φ. ἐγῶδα τοίνυν τό γε νεανικότατον 1205
 ὅτε τὸν δρομέα Φάυλλον ὦν βούπαις ἔτι
 εἶλον διώκων λαιδορίας ψήφοιν δυοῖν.
 ΒΔ. παῦ' ἀλλὰ δευρὶ κατακλινεῖς προσμάνθανε
 ξυμποτικὸς εἶναι καὶ ξυνουσιαστικός.
 Φ. πῶς οὖν κατακλινῶ; φράζ' ἀνύσας.
 ΒΔ. εὐσχημόνως. 1210
 Φ. ὡδὶ κελεύεις κατακλινῆναι; ΒΔ. μηδαμῶς.
 Φ. πῶς δαί; ΒΔ. τὰ γόνατ' ἔκτεινε καὶ
 γυμναστικῶς
 ὑγρὸν χύτλασον σεαυτὸν ἐν τοῖς στρώμασιν.
 ἔπειτ' ἐπαίνεσόν τι τῶν χαλκωμάτων,
 ὄροφῆν θέασαι, κρεκάδι' αὐλῆς θαύμασον 1215
 ὕδωρ κατὰ χειρός τὰς τραπέζας εἰσφέρειν
 δειπνοῦμεν ἀπονενίμμεθ' ἤδη σπένδομεν.
 Φ. πρὸς τῶν θεῶν ἐνύπνιον ἐστιώμεθα;
 ΒΔ. αὐλητρίς ἐνεφύσησεν· οἱ δὲ συμπόται

8. Αριστοφάνης, Σφήκες 1299–1325

ΞΑΝΘΙΑΣ
 οὐ γὰρ ὁ γέρων ἀτηρότατον ἄρ' ἦν κακὸν
 καὶ τῶν ξυνόντων πολὺ παροιμικότατος; 1300
 καίτοι παρῆν Ἴππυλλος, Ἀντιφῶν, Λύκων,
 Λυσίστρατος, Θούφραστος, οἱ περὶ Φρύνιχον.
 τούτων ἀπάντων ἦν ὑβριστότατος μακροῦ.
 εὐθύς γὰρ ὡς ἐνέπλητο πολλῶν κἀγαθῶν,
 ἐνήλατ' ἐσκήρτα ἑπεπόρδει κατεγέλα 1305
 ὥσπερ καχρῦων ὀνίδιον εὐωχημένον
 κᾶτυπτεν ἐμὲ νεανικῶς «παῖ παῖ» καλῶν.
 εἶτ' αὐτόν, ὡς εἶδ', ἦκασεν Λυσίστρατος
 «ἔοικας, ὦ πρεσβῦτα, νεοπλούτῳ Φρυγί
 κλητῆρί τ' εἰς ἀχυρὸν ἀποδεδρακότι». 1310
 ὁ δ' ἀνακραγὼν ἀντήκασ' αὐτὸν πάροπι

9. Πλάτοτος, Truculentus 645–668:

STRABAX

*Rus mane dudum hinc ire me iussit pater,
 ut bubus glandem prandio depromerem.
 post illoc quam veni, advenit, si dis placet,
 ad villam argentum meo qui debebat patri,*

εἰσὶν Θέωρος Αἰσχίνης Φᾶνος Κλέων, 1220
 ξένος τις ἕτερος πρὸς κεφαλῆς, Ἀκέστορος.
 τούτοις ξυνῶν τὰ σκόλι' ὅπως δέξει καλῶς.
 Φ. ἄληθες; ὡς οὐδεὶς γε Διακρίων ἐγώ.
 ΒΔ. τάχ' εἴσομαι· καὶ δὴ γὰρ εἴμ' ἐγὼ Κλέων,
 ἄδω δὲ πρῶτος Ἀρμοδίου· δέξει δὲ σύ. 1225
 «οὐδεὶς πῶποτ' ἀνὴρ ἔγεντ' Ἀθήναις—»
 Φ. —οὐχ οὕτω γε πανοῦργος <οὐδὲ> κλέπτῃς.
 ΒΔ. τουτὶ σὺ δράσεις; παραπολεῖ βοώμενος·
 φήσει γὰρ ἐξολεῖν σε καὶ διαφθερεῖν
 καὶ τῆσδε τῆς γῆς ἐξελάω. Φ. ἐγὼ δέ γε, 1230
 ἐὰν ἀπειλῆ, νῆ Δί', ἐτέραν ἄσομαι·
 «ὦνθροφ', οὗτος ὁ μαιόμενος τὸ μέγα κράτος,
 ἀντρέψεις ἔτι τὰν πόλιν' ἃ δ' ἔχεται ῥοπᾶς». 1235
 ΒΔ. τί δ' ὅταν Θέωρος πρὸς ποδῶν κατακείμενος
 ἄδη Κλέωνος λαβόμενος τῆς δεξιᾶς
 «Ἀδμήτου λόγον ὦταῖρε μαθῶν
 τοὺς ἀγαθοὺς φίλει.
 τούτῳ τί λέξεις σκόλιον; Φ. ὡδί πως ἐγώ. 1240
 «οὐκ ἔστιν ἀλωπεκίζειν,
 οὐδ' ἀμφοτέροισι γίγνεσθαι φίλον». ΒΔ. μετὰ τοῦτον Αἰσχίνης ὁ Σέλλου δέξεται,
 ἀνὴρ σοφὸς καὶ μουσικός, κᾶτ' ἄσεται·
 «χρήματα καὶ βίον 1245
 Κλειταγόρα τε κάμοι μετὰ Θεταλῶν—»
 Φ. —πολλὰ δὴ διεκόμπασας σὺ κἀγώ.

τὰ θρῖα τοῦ τρίβωνος ἀποβεβληκότι,
 Σθενέλῳ τε τὰ σκευάρια διακεκαρμένῳ.
 οἱ δ' ἀνεκρότησαν, πλήν γε Θουφράστου μόνου·
 οὗτος δὲ διεμύλλαινε, ὡς δὴ δεξιός. 1315
 ὁ γέρων δὲ τὸν Θούφραστον ἤρετ'· «εἰπέ μοι,
 ἐπὶ τῷ κομᾶς καὶ κομπὸς εἶναι προσποιεῖ,
 κωμωδολοιχῶν περὶ τὸν εὖ πράττοντ' αἰεῖ;
 τοιαῦτα περιῦβριζεν αὐτοὺς ἐν μέρει,
 σκώπτων ἀγροίκως καὶ προσέτι λόγους λέγων
 ἀμαθέστατ' οὐδὲν εἰκότας τῷ πράγματι. 1321
 ἔπειτ', ἐπειδὴ μέθυεν, οἴκαδ' ἔρχεται
 τύπτων ἅπαντας, ἦν τις αὐτῷ ξυντύχη.
 ὀδὶ δὲ καὶ δὴ σφαλλόμενος προσέρχεται.
 ἀλλ' ἐκποδῶν ἄπειμι πρὶν πληγὰς λαβεῖν. 1325

qui ovis Tarentinas erat mercatus de patre.
quaerit patrem. dico esse in urbe. interrogo, 650
quid eum velit ***

homo cruminam sibi de collo detrahit,
minas viginti mihi dat. accipio libens,
condo in cruminam. ille abit. ego propere minas
ovis in crumina hac in urbem detuli. 655

fuit edepol Mars meo periratus patri,
nam oves illius hau longe absunt a lupis.
nunc ego istos mundulos urbanos amasios
hoc ictu exponam atque omnis eiciam foras.
eradicarest certum cumprimis patrem, 660

post id locorum matrem. nunc hoc deferam
argentum ad hanc, quam mage amo quam matrem meam.
tat, ecquis intust? ecquis hoc aperit ostium?

ASTAPHIUM

Quid istuc? alienun es, amabo, mi Strabax, 665
qui non extemplo <intro> ieris? STRAB. Anne oportuit?
AST. Ita te quidem, qui es familiaris. STRAB. Ibitur,
ne me morari censeas. AST. Lepide facis.

10. Πλάυτος, Truculentus 914–934:

STRABAX Vbi mea amicast gentium?

neque ruri neque hic operis quicquam facio, corrumpor situ, 915
ita miser cubando in lecto hic expectando obdurui.
sed eccam video. heus amica, quid agis?.

STRATOPHANES Quis illic <est> homo?

PHRONESIUM

Quem ego ecastor mage amo quam te. *** STRAT. Quam me? quo modo?
PHR. Hoc modo, ut molestus ne sis. STRAT. Iam<ne> abis, postquam aurum habes?

PHR. Condidi intro quod dedisti. STRAB. Ades, amica, te adloquor. 920

PHR. At ego ad te ibam, mea delicia. STRAB. Hercle vero serio,
quamquam ego tibi videor stultus, gaudere aliqui me volo;
nam quamquam tu es bella, malo tuo, nisi ego aliqui gaudeo.

PHR. Vin te amplectar, savium dem? STRAB. Quidvis face <qui> gaudeam.

STRAT. Meosne ante oculos ego illam patiar alios amplexarier? 925
mortuom hercle me hodie satiust. apstine hoc, mulier, manum,
nisi si te mea manu ~ ui in machaera et hunc vis mori.

PHR. Nil halapari satiust, miles, si te amari postulas;
auro, hau ferro deterrere potes, <hunc> ne amem, Stratophanes.

STRAT. Qui, malum, bella aut faceta es, quae ames hominem isti modi? 930

PHR. Venitne in mentem tibi quod verbum in cavea dixit histrio:
omnes homines ad suom quaestum callent et fastidiunt.

STRAT. Huncine hominem te amplexari tam horridum ac tam squalidum?

PHR. Quamquam hic squallet, quam<quam> hic horret, scitus <et> bellust mihi.

11. Πλάυτος, *Truculentus* 669–678:

TRUCULENTVS

Mirum videtur, rure erilem filium

Strabacem non rediisse; nisi si clanculum 670
conlapsus est hic in corruptelam suam.

ASTAPHIUM

Iam pol illic inclamabit me si aspexerit.

TRUC. *Nimio minus saevos iam sum, Astaphium, quam fui,*
iam non <ego> sum truculentus, noli metuere.

AST. *Quid vis? qui<d metuam>? tuam expecto truculentiam.* 675

TRUC. *Dic impera mihi quid libet quo vis modo.*

novos omnis mores habeo, veteres perdididi.

vel amare possum vel iam scortum ducere.

AST. *Lepide mecastor nuntias. sed dic mihi,*

haben — TRUC. Marsipum te fortasse dicere? 680

AST. *Intellexisti lepide quid ego dicerem.*

TRUC. *Heus tu, iam postquam in urbem crebro commeo,*
dicax sum factus. iam sum caullator probus.

AST. *Quid id est, amabo? istaec ridicularia,*

cavillationes, vis opinor dicere? 685

TRUC. *Istud pauxillum differt a cavilibus.*

AST. *Sequere intro [me], amabo, mea voluptas. TRUC. Tene hoc tibi:*
rabonem habeto, ut mecum hanc noctem sies.

AST. *Perii, rabonem? quam esse dicam hanc beluam?*

quin tu arrabonem dicis? TRUC. 'A' facio lucri, 690
ut Praenestinis conia est ciconia.

AST. *Sequere, obsecro. TRUC. Strabacem hic opperiar modo,*

si rure veniat. AST. Is quidem hic apud nos est Strabax,

modo rure venit. TRUC. Priusne quam ad matrem suam?

eu edepol hominem nihili. AST. Iamne autem ut soles? 695

TRUC. *Iamne nihil dico? AST. I intro, amabo, cedo manum.*

TRUC. *Tene. in tabernam ducor devorsoriam,*

ubi male accipiar mea mihi pecunia.

12. Αριστοτέλης, *Ηθικά Νικομάχεια* 1104a 22–25:

πρὸς πάντα βαδίζων θρασύς. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μὲν πά-
σης ἡδονῆς ἀπολαύων καὶ μηδεμιᾶς ἀπεχόμενος ἀκόλα-
στος, ὁ δὲ πάσας φεύγων, ὥσπερ οἱ ἀγροῖκοι, ἀναίσθητός
τις· φθείρεται γὰρ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία ὑπὸ τῆς

Ηθικά Ευδήμεια 1230b 18–22:

τῶν τοιούτων ἡδέων ἦταν καὶ αἴσθησιν. μάλιστα δ' εἰσὶ
τοιῦτοι, οἷς οἱ κωμωδοδιδάσκαλοι παράγουσιν ἀγροῖκους, οἱ
οὐδὲ τὰ μέτρια καὶ τὰ ἀναγκαῖα πλησιάζουσιν τοῖς ἡδέσι.
ἐπεὶ δ' ὁ σώφρων ἐστὶ περὶ ἡδονάς, ἀνάγκη καὶ περὶ ἐπιθυ-
μίας τινὰς αὐτὸν εἶναι. δεῖ δὲ λαβεῖν περὶ τίνος. οὐ γὰρ

Περί ρητορικής 1395a 2–7:

εἶναι, ὅπως μὴ οἱ τέττιγες χαμίθεν ἄδωσιν. ἀρμόττει δὲ γνωμολογεῖν ἡλικία μὲν πρεσβυτέροις, περὶ δὲ τούτων ὧν ἔμπειρός τις ἐστίν, ὡς τὸ μὲν μὴ τηλικῶτον ὄντα γνωμολογεῖν ἀπρεπὲς ὥσπερ καὶ τὸ μυθολογεῖν, περὶ δ' ὧν ἄπειρος, ἡλίθιον καὶ ἀπαίδευτον. σημεῖον δ' ἰκανόν· οἱ γὰρ ἀγροῖκοι μάλιστα γνωμοτύποι εἰσὶ καὶ ραδίως ἀποφαίνονται. καθόλου δὲ μὴ ὄντος καθόλου εἰπεῖν μάλιστα ἀρμόττει

13. Μένανδρος, Δύσκολος

353–370:

ΓΟΡΓΙΑΣ

... περὶ] γάμου τῆς κόρης· τὸ τοιοῦτο γὰρ ἴδοιμι καὶ] αὐτὸς γενόμενον ἄσμενος. εὐθύς μαχεῖται πᾶσι, λοιδορούμενος] 355 εἰς τοὺς βίους οὓς ζῶσι· σὲ δ' [ἄγοντ' ἄν] ἴδῃ σχολὴν τρυφῶντά τ', οὐδ' ὄρ[ῶν γ' ἄν] ἔξεται. ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ

νῦν ἔστ' ἐκεῖ; ΓΟ. μὰ Δί', ἀλλὰ μ[ικρ]ὸν ὕστερον ἔξεισιν ἢν εἴωθεν. ΣΩ. ὦ τᾶν, τὴν κόρην ἄγων μεθ' αὐτοῦ, φήεις; ΓΟ. ὅπως ἂν τοῦτό γε 360 τύχηι. ΣΩ. βάδιζ'· ἔτοιμός εἰμ'. ΓΟ. οἷον λέγεις. ΣΩ. ἀλλ', ἀντιβολῶ, συναγώνισαί μοι.

ΓΟ. τίνα τρόπον;

ΣΩ. ὄντινα τρόπον; προάγωμεν οἷ λέγεις.

ΔΑΟΣ τί οὖν;

ἐργαζομένοις ἡμῖν παρεστήξεις ἔχων χλανίδα; ΣΩ. τί δὴ γὰρ οὐχί; ΔΑ. ταῖς βώλοις βαλεῖ εὐθύς σ', ἀποκαλεῖ τ' ὄλεθρον ἀργόν. ἀλλὰ δεῖ 362 σκάπτειν μεθ' ἡμῶν σ'. εἰ τύχοι γάρ, τοῦτ' ἰδὼν ἴσως ἂν ὑπομείνῃε καὶ παρὰ σοῦ τινα λόγον, νομίσας αὐτουργὸν εἶναι τῷ βίῳ πένητα.

447–455:

ΚΝΗΜΩΝ ὡς θύουσι δ' οἱ τοιχωρύχοι· κοίτας φέρονται, σταμνί', οὐχὶ τῶν θεῶν ἔνεκ', ἀλλ' ἐαυτῶν. ὁ λιβανωτὸς εὐσεβὲς καὶ τὸ πόπανον· τοῦτ' ἔλαβεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πῦρ ἅπαν ἐπιτεθέν. οἱ δὲ τὴν ὀσφῦν ἄκραν 451 καὶ τὴν χολήν, ὅτι ἔστ' ἄβρωτα, τοῖς θεοῖς ἐπιθέντες αὐτοὶ τᾶλλα καταπίνουσι. γραῦ, ἄνοιγε θᾶπτον τὴν θύραν. [ποητέ]ον ἐστὶν γὰρ ἡμῖν τᾶνδον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

852–860, 866–873:

ΣΩΣΤ. κ[αὶ τὸν] γέροντα, [Γορ]γία, κομίσατε δε[ῦ]ρ'· ἔξει τὰ δ[έον]τ' ἐνταῦθ' ἴσως μ[ᾶλλον παρ' ἡμῖν]. ΓΟ. οὐκ ἐθ[ελ]ήσει, Σώστρατε. ΣΩ. σύμπεισον αὐτόν. ΓΟ. ἂν δύνωμαι. ΣΩ. δεῖ πότον 855

ἡμῶν γενέσθαι, παππία, νυνὶ [κ]αλόν, καὶ τῶν γυναικῶν παννουχίδα. ΚΑΛ. τοῦναντίον πῖοντ' ἐκεῖναι, παννουχιούμεν, οἶδ' ὅτι, ἡμεῖς. παρὰ γων δ' ὑμῖν ἔτοιμάσω τι νῦν προὔργου.

(...)

ΓΟ. προάγετε δὴ θᾶπτόν ποθ' ὑμεῖς. ΣΩ. δεῦτε δὴ. μήτερο, δέχου ταύτας. ὁ Κνήμων δ' οὐδέπω; ΓΟ. ὅς ἰκέτευεν ἐξαγαγεῖν τὴν γραῦν ἔτι, ἴν' ἦι τελέως μόνος καθ' αὐτόν; ΣΩ. ὦ τρόπου 869 ἀμάχου. ΓΟ. τοιοῦτος. ΣΩ. ἀλλὰ πολλὰ χαιρέτω. ἡμεῖς δ' ἴωμεν. ΓΟ. Σώστραθ', ὑπεραισχύνομαι γυναιξιν ἐν ταῦτῳ— ΣΩ. τίς ὁ λῆρος; οὐ πρόει; οἰκεῖα ταῦτ' ἤδη νομίζειν πάντα δεῖ.

14. Πλαύτος, Truculentus 256–314:

TRUCULENTVS Quis illic est qui tam proterve nostras aedis arietat?

ASTAPHIUM Ego sum, respice ad me. TRUC. Quid ego? nonne ego videor tibi? quid tibi ad hasce accessio aedis est prope aut pultatio?

AST. Salve. TRUC. Sat mihi est tuae salutis. nil moror. non salveo? aegrotare malim quam esse tua salute sanior.

260

sed volo scire, quid debetur hic tibi nostrae domi?

AST. *Comprime sis eiram.* TRUC. *Eam quidem hercle tu, quae solita es, comprime, impudens, quae per ridiculum rustico suades stuprum.*

AST. *Eiram dixi: ut decepisti! dempsisti unam litteram.*

nimis quidem hic truculentust. TRUC. *Pergin male loqui, mulier, mihi?* 265

AST. *Quid tibi ego male dico?* TRUC. *Quia enim me truncum lentum nominas.*

nunc adeo, nisi abis actutum aut dicis quid quaeras cito,

iam hercle ego hic te, mulier, quasi sus catulos pedibus proteram.

AST. *Rus merum hoc quidemst.* TRUC. *Pudendumst vero clurinum pecus.*

advenisti huc te ostentatum, cum exornatis ossibus, 270

quia tibi suaso infecisti propudiosa pallulam?

[an eo bella es, quia accepisti armillas aeneas?]

AST. *Nunc places, cum mi inclementer dicis.* T. *Quid hoc quod te rogo?*

mancupion qui accipias, gestas tecum ahenos anulos?

pignus da ni lignae haec sunt quas habes Victorias. 275

AST. *Ne attigas me.* TRUC. *Egon te tangam? ita me amabit sarculum,*

ut ego me ruri amplexari mavelim patulam bovem

cumque ea noctem in stramentis pernoctare perpetem,

quam tuas centum cenatas noctes mihi dono dari.

rus tu mi opprobras? ut nancta es hominem quem pudeat probri! 280

sed quid apud nostras negoti, mulier, est aedis tibi?

quid tu huc occursas, in urbem quotienscumque advenimus?

AST. *Mulieres volo convenire vostras.* TRVC. *Quas tu mulieres*

mihi narras, ubi musca nulla feminast in aedibus?

AST. *Nullan istic mulier habitat?* TRVC. *Rus, inquam, abierunt. abi.* 285

AST. *Quid clamas, insane?* TRVC. *Abire hinc ni properas grandi gradu,*

iam hercle ego istos fictos compositos crispas cincinnos tuos

unguentatos usque ex cerebro exvellam. AST. *Quanam gratia?*

TRVC. *Quia ad foris nostras unguentis uncta es ausa accedere*

quiaque istas buccas tam belle purpurissatas habes. 290

AST. *Erubui mecastor misera propter clamorem tuom.*

TRVC. *Itane? erubuisti? quasi vero corpori reliqueris*

tuo potestatem coloris ulli capiendi, mala.

buccas rubrica, creta omne corpus intinxti tibi.

pessumae estis. AST. *Quid est quod vobis pessumae haec male fecerint?* 295

15. Τερέντιος, Ἀδελφοί 412–419:

DEMEA Syre, *praeceptorum plenust istorum ille.* SYRUS Phy!

domi habuit unde disceret. DE. *Fit sedulo:*

nil praetermitto: consuefacio: denique

inspicere tamquam in speculum in uitas omnium 415

iubeo atque ex aliis sumere exemplum sibi.

hoc facito. SY. *Recte sane.* DE. *Hoc fugito.* SY. *Callide.*

DE. *Hoc laudist.* SY. *Istaec res est.* DE. *Hoc uitio datur.*

SY. *Probissume.* DE. *Porro autem ...*

16. Μένανδρος, Δύσκολος

153–166:

ΚΝΗΜΩΝ

εἶτ' οὐ μακάριος ἦν ὁ Περσεὺς κατὰ δύο
τρόπους ἐκεῖνος, ὅτι πετηνὸς ἐγένετο
κοῦδενὶ συνήντα τῶν βαδιζόντων χαμαί, 155
εἶθ' ὅτι τοιοῦτο κτῆμ' ἐκέκτηθ' ᾧ λίθους
ἅπαντας ἐπόει τοὺς ἐνοχλοῦντας; ὅπερ ἐμοὶ
νυνὶ γένοιτ'· οὐδὲν γὰρ ἀφθονώτερον
λιθίνων γένοιτ' <ἂν> ἀνδριάντων πανταχοῦ.
νῦν δ' οὐ βιωτόν ἐστι, μὰ τὸν Ἀσκληπιόν. 160
λαλοῦσ' ἐπεμβαίνοντες εἰς τὸ χωρίον
ἦδη. παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν γὰρ, νῆ Δία,
εἴωθα διατρίβειν· ὃς οὐδ' ἐργάζομαι
τοῦτο τὸ μέρος <τοῦ> χωρίου, πέφευγα δὲ
διὰ τοὺς παριόντας. ἀλλ' ἐπὶ τοὺς λόφους ἄνω
ἦδη διώκουσ'. ᾧ πολυπληθείας ὄχλου.

500–509:

ΚΝ. πάλιν αὖ σὺ; ΣΙΚΩΝ π[αῖ, τί το]ῦτ';

ΚΝ. ἐρεθίζεις μ' ὥσπερ εἰ

ἐπίτηδες, οὐκ εἴρηκά σοι πρὸς τὴν θύραν
μὴ προσιέναι; τὸν ἱμάντα δός, γραῦ.

ΣΙ. μηδαμῶς,

ἀλλ' ἄφες. ΚΝ. ἄφες; ΣΙ. βέλτιστε, ναὶ πρὸς <τῶν> θεῶν.

ΚΝ. ἦκε πάλιν. ΣΙ. ὁ Ποσειδῶν σε- ΚΝ. καὶ λαλεῖς ἔτι;

ΣΙ. χυτρόγαυλο[ν] αἰτησόμενος ἦλθον. ΚΝ. οὐκ ἔχω 505

οὔτε χυτρόγαυλον οὔτε πέλεκυν οὔθ' ἄλας

οὔτ' ὄξος οὔτ' ἄλλ' οὐδέν, ἀλλ' εἴρηχ' ἀπλῶς

μὴ προσιέναι μοι πᾶσι τοῖς ἐν τῷ τόπῳ.

466–486:

ΚΝΗΜΩΝ τί τῆς θύρας ἄπτει, τρισάθλι', εἰπέ μοι,
ἄνθρωπε; ΓΕΤΑΣ μὴ δάκηις. ΚΝ. ἐγὼ σε νῆ Δία,
καὶ κατέδομαί γε ζῶντα. ΓΕ. μή, πρὸς <τῶν> θεῶν.

ΚΝ. ἐμοὶ γὰρ ἐστι συμβόλαιον, ἀνόσιε,
καὶ σοί τι; ΓΕ. συμβόλαιον οὐδέν· τοιγαροῦν 470

προσελήλυθ' οὐ χρέος σ' ἀπαιτῶν οὐδ' ἔχων
κλητῆρας, ἀλλ' αἰτησόμενος λεβήτιον.

ΚΝ. λεβήτιον; ΓΕ. λεβήτιον. ΚΝ. μαστιγία,

θύειν με βοῦς οἶει ποεῖν τε ταῦθ' ἄπερ

ὑμεῖς ποεῖτε; ΓΕ. οὐδὲ κοχλίαν ἔγωγέ σε. 475

ἀλλ' εὐτύχει, βέλτιστε. κόψαι τὴν θύραν

ἐκέλευσαν αἱ γυναῖκες αἰτῆσαι τε με.

ἐπόησα τοῦτ'· οὐκ ἔστι· πάλιν ἀπαγγεῶ

ἐλθὼν ἐκείναις. ᾧ πολυτίμητοι θεοί,

ἔχισ πολὺς ἄνθρωπός ἐστιν οὕτοσί. 480

ΚΝ. ἀνδροφόνα θηρῖ· εὐθὺς ὥσπερ πρὸς φίλον

κόπτουσιν. ἂν ἡμῶν προσιόντα τῆι θύρῳ

λάβω τιν', ἂν μὴ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ τόπῳ

παράδειγμα ποιήσω, νομίζεθ' ἕνα τινὰ

ὄραν με τῶν πολλῶν. ὁ νῦν οὐκ οἶδ' ὅπως 485

διευτύχηκεν οὔτος, ὅστις ἦν ποτε.

17. Τερέντιος, Ἀδελφοί 84–96:

*MICIO quid is fecit? DEMEA Quid ille fecerit? quem neque pudet
quicquam nec metuit quemquam neque legem putat 85*

*tenere se ullam. nam illa quae antehac facta sunt
omitto: modo quid dissignavit! MI. Quidnam id est?*

*DE. Fores ecfregit atque in aedis inruit
alienas: ipsum dominum atque omnem familiam
mulcauit usque ad mortem: eripuit mulierem 90*

*quam amabat. clamant omnes indignissime
factum esse. hoc aduenienti quot mihi, Micio,
dixere! in orest omni populo. denique,
si conferendum exemplumst, non fratrem rei
uidet operam dare, ruri esse parcum ac sobrium? 95*
nullum huius simile factum.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- W. G. Arnott, «Moral Values in Menander», *Philologus* 125 (1981) 215–227.
- W.G. Arnott, «Menander’s Manipulation of Language for the Individualisation of Character», στο F. de Martino & A. Sommerstein (επιμ.), *Lo spettacolo delle voci*, Bari 1995, Μέρος II, 147–164.
- G. Broccia, «Appunti sull’ultimo Plauto: Per l’interpretazione del Truculentus», *Wiener Studien* n.F. 16 (1982) 149–164.
- G. L. Compton-Engle, «From Country to City: The Persona of Dicaeopolis in Aristophanes’ *Acharnians*», *Classical Journal* 94 (1999) 359–373.
- H. L. Crosby, «Aristophanes and the Country», *Classical World* 20 (1927) 180–184.
- H. Cullyer, «*Agroikia* and Pleasure in Aristotle», στο R. M. Rosen & I. Sluiter (επιμ.), *City, Countryside, and the Spatial Organization of Value in Classical Antiquity*, Leiden 2006, 181–217.
- J. Diggle, *Theophrastus: Characters*, Cambridge 2004.
- K. J. Dover, *Aristophanes: Clouds*, Oxford 1968.
- V. Ehrenberg, *The People of Aristophanes*, Oxford 1951².
- P. J. Enk, *Plauti Truculentus*, τόμ. I–II, Leiden 1953.
- P. J. Enk, «Plautus’ *Truculentus*», στο C. Henderson (επιμ.), *Classical, Mediaeval and Renaissance Studies in Honor of B. L. Ullman*, τόμ. I, Roma 1964, 49–65.
- A. W. Gomme & F.H. Sandbach, *Menander: A Commentary*, Oxford 1973.
- E. W. Handley, *The Dyskolos of Menander*, London 1965.
- W. Hofmann, *Plautus: Truculentus*, Darmstadt 2001.
- N. F. Jones, *Rural Athens under the Democracy*, Philadelphia 2004.
- I. M. Konstantakos, *A Commentary on the Fragments of Eight Plays of Antiphanes*, διδ. διατριβή, Cambridge 2000.
- I. M. Konstantakos, «Antiphanes’ *Agroikos*-Plays: An Examination of the Ancient Evidence and Fragments», *Rivista di Cultura Classica e Medioevale* 46 (2004) 9–40.
- I. M. Konstantakos, «Aspects of the Figure of the *ἀγροίκος* in Ancient Comedy», *Rheinisches Museum* 148 (2005) 1–26.
- P. E. Legrand, *Daos: Tableau de la comédie grecque pendant la période dite nouvelle*, Lyons-Paris 1910.
- F. Leo, *Plautinische Forschungen*, Berlin 1912².
- B. W. Millis, *A Commentary on the Fragments of Anaxandrides*, διδ. διατριβή, Urbana 2001.
- O. Ribbeck, «*Agroikos*: Eine ethologische Studie», *Abhandlungen der philologisch-historischen Klasse der Königlich Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften* 10 (1888) 1–68.
- R. M. Rosen, «Comic Aischrology and the Urbanization of *Agroikia*», στο R. M. Rosen & I. Sluiter (επιμ.), *City, Countryside, and the Spatial Organization of Value in Classical Antiquity*, Leiden 2006, 219–238.
- F. H. Sandbach, «Menander’s Manipulation of Language for Dramatic Purposes», στο E. G. Turner (επιμ.), *Ménandre, Entretiens de la Fondation Hardt* 16, Vandœuvres-Genève 1970, 111–136.
- R. G. Ussher, *The Characters of Theophrastus*, London 1993².
- T. B. L. Webster, *Studies in Later Greek Comedy*, Manchester 1970².
- J. Wilkins, *The Boastful Chef. The Discourse of Food in Ancient Greek Comedy*, Oxford 2000.
- M. G. Xanthou, «Contextualising Dikaiopolis’ Persona: Urban Life, Rural Space, and Rural Perceptions of Urbanity in Aristophanes’ *Acharnians*», *Ελληνικά* 60 (2010) 297–314.